

ئەزمۇون و تايىەتمەندى شىعرى ھاشم سەراج

(خوپىندانەۋەيەكى رەخنەئامىز بۇ گەمەي جىرييەدە و رەشىرىدىنەوە)

عەبدولمۇتەلیب عەبدوللە

(بەشى يەكەم)

دەروازەيەك:

قولتىن تاراڭى ئەوهىيە خاوهنى جەستەيەك بىت، ئىستىلى بىت.

(شەوقى عەبدوللەمیر)

(1)

(شىعر گەرانە) ئەوه ھەرگىز ناكەويتە نىيۇ وەلامى ئەوهى شىعر چىيە، چونكە (ئۆڭىستىن) ئەزىز لە پرسىيارى زەمن چىيەدا دەلىت ئەگەر نەپرسن دەشى ئەلام ھەبىت، بەلام كاتىك ئەو پرسىيارە ئاشنايە دەكىرت، راستەو خۇ تووشى دەلەواكى و نىكەرانى و ترسىيىكى گەورە دەبىمەوە. كەواتە ئەگەرچى ئەو رستەيە مەرجى پىنناسەكرىدىنى ھەلنىڭرتوو، بەلام لەگەل ئەوهشدا دەشى ھەمو بەداڭەپانىك خۆبىينىنىكى دىكەي شىعر بىت، يان بەرچەستەكرىدىنى جۆرىيەكى دىكەي زيان بىت، بەو مانايە شىعر دەبىتە دەستلىيدانىكى دىكەي زيان.

(2)

(شىعر وردبۇونەوهى) ئەوهى لە پشت ئەو رستەيەوە خۇي دەنۋىنېت ھەر تەنها بىركرىدىنەوەيەكى سىستىماتىزەكراو نىيە، بەلكو شتىك لە ھەرەمەكىيەتى تىدایە، بەو مانايەش شىعر لەنئۇ وردبۇونەوەدا ھىلە وەھمىيەكانى خۇي دادەمەزىنېت، بەلام ئەگەر بىوانىن وردبۇونەوە بە خىزىنە رۇشنىرىيەكەي شاعير بىھەستىنەوە، ئەوه وردبۇونەوە تەعبىر لە ھەلچۈن و تاواڭىرىيەك دەكەت، كە شىعرىيەتى لىيەو ھەلدىقلىت.

(3)

(شىعر كەشقىركىدىنە) بىيگومان سەرەتاي ئەوهى پىرسەى كەشقىركىدىن دەمانخاتە حالەتى سەرسامىيەوە، لە ھەمان كاتدا دەكەۋىنە نىيۇ چىيەۋە، واتە ئەگەر بەشىك لەو سەرسامىيە پەيوەندى بە تواناى وىنداكىرىدىنەوە ھەبىت، ئەوه بەشەكەي دىكەي بۇ چىيە دەگەپىتەوە، ئەو چىيەكى كە لە بەرھەمى كەشقىراودا تامى دەكەين، چىيەكى سەرسامكەرە، بەو مانايە چەمكى كەشقىركىدىن لە شىعردا دەبىتە ئەو حالتە دەرۇونىيەكى كە دواجار لە چىيە ئارام دەبىتەوە.

(4)

(شىعر دەستلىيدانى زمانە بەلام بە رووتى) خودى ئەو دەستلىيدانە ھەرگىز خۇي بە مانا پىرۇزەكانى زمان بە مانا تەقلیدىيەكە خەرىك ناكات، بەلكو ھەولىدەدات زمان لە ھەمو پىرۇزىيەكان روتت بىكەتەوە، بەو مانايە شىعر ھەمېشە ھەۋە كانى نۇسقىن پوج دەكەتەوە تاكو بىوانىت لە دەرھەمى نۇسقىن جارىكى دىكە خۇي دابىمەزىنېتەوە، بە مانايەكى دىكە شىعر وپۇرۇنى نۇسقىن لە دىرى خۇي، ئەوهش دەلالەت لە داپۇوتان و خالىكىرىدىنە زمان دەكەت، يان چەسپاندىنى ناشتى دەگەيەنەت.

(5)

(شىعر ھېرىشكىركىدىنە لە مەيدانى خەيال) تىيەكەيشتنى وشەي ھېرىش لە مەيدانى جەنگ و لە مەيدانى خەيال، دوو تىيەكەيشتنى كە دەشى يەكەمیيان بە وزە بەرەستىكراوهەكانى زمان پەيوەست بکەين، بەلام دووهەميان بۇ ئەو زە خەفەكراوو متبۇوانە دەگەپىتەوە كە لە مەيدانى خەيال (مەيدانى ئازادى) جولە دەكەت.

(6)

(سەرەتا شىعر بۇو) ئەوه ھەرگىز بېپەچدانەوەي (سەرەتا وشە بۇو) ناكەيەنېت، بەلكو لەو بېۋايەوە دېت كە مەرۇۋ لە درېزبۇونەوەي زيانى شىعردا زىندۇيىتى خۇي فەراهەم دەكەت، يان بە مانايەكى دىكە شىعر رۇحى مەرۇۋ، كەواتە ئەگەر پىكەتەيە جەستەي مەرۇۋ يەكتى وشە رۇلى تىيە بىبىنېت، ئەوه رۇحى مەرۇۋ لە شىعرىيەتەوە سەرچاواه دەگىرتى.

له نیوان شیعر شاعیردا دوو جوئر بیکردنده و دوو جوئر خهیال و دوو جوئر زمان ههیه، یه کیکیان به شیعره و ده لکیت، ئو بیدیکه یان به شاعیره و دوو جوئر، بئی ئه و دوو بوشاییه، بئی ئه و دوو ده رفته خویندیری جیاواز له دایک تابیت.

ئه گهر ئه و دوو جوئر له بیکردنده و ده خهیال و زمانه بکهونه هاوئاهنگییه و ده قیکی جیاواز ده خولقینیت، به لام ئه گهر په یوهندییه که یان ئالوگپری بیت و ستونی بکهونه جیهانبینیه که یان ئاسویی بکهونه جیهانبینیه که یان ئاسویی بکهونه جیهانبینیه که دیکه دیتله برهه م. ئه گهر ده قیکی جیاواز مانایه کی دیکه به سیسته م ببه خشیت، ئه و جیهانبینی جیاواز جوئر کی دیکه له سیسته م دینیتله برهه م.

که اته شیعر له نیوان په یوهندییه دیارو نادیاره کانیدا، له نیوان میزقوی وشه و وزه شاراوه کانی وشهدا، له نیوان خهیالی نوسه رو خهیالی زماندا، له نیوان شیوازی جیاوازو جیهانبینی جیاوازدا، له نیوان چیژو ویناکردندا، له نیوان هله شانه و ده بونیادنادا..... پرشنگه تاواگیرو جوانه کانی خوی ده وه شینیت، بهو مانایه شیعر له چرکه هی دره و شانه وه نزیکمان ده کاته وه.

کورد هه مووی شاعین (ئه گهرچی ئه و شهیه له فولکلور هله نهینجر او، به لام دلنيام بیکردنده وهی پشت ئه و رسته يه بیکردنده وهی که به هه له له فولکلور گهیشت ووه، لهو هاپه یوه ستبوونه ده که ویته نیو تینه گهیشتني کورديي وه، ئه وهش لهو خاله وه دیت که فولکلور له دیدی کوردى ده رفته ده وه هی عهقل و مه عريفه وه، بهو مانایه ش له پشت رسته ئا ناوبراو ده یانه ویت بلین بونیادی شیعری کوردى به ههسته وه بنه، نهک به بیکردنده وه و ئاگایی روشنیزییه وه. که اته مانا قوله کهی ئه و رسته يه به یه کسانکردنی شیعرو فولکلور دیت ووه، به دیوه کهی دیکه ش واته فولکلور و شیعر ئه وندی ههسته خهه کراو و که بتکراوه کان دهستیان له پورا زاندی ههیه، ئه وندش ئاگایی روشنیزی و مه عريفه تیدا ونه.

بهشی یه کم

ئه زموونی شیعری

له پانتایی شیعری کوردى (هاشم سهراج) هله لکری تایبە تمهندی خویه تی، وده چون به پیی تمهنی شیعری وده خاونه ئه زموونیش شیاوی قسه لېکردن، به لام نهک بهو مانایه که ئه زموون وده تاکه سهراوهی نووسین سهير بکریت، چونکه داهیتاني شیعری وده له ده روازه ئاماژه مان بؤ کرد مه رج نییه له چوارچیوه ئه زموون و تیپوانین زیندانی بکریت، ئه وهش لهو یوه دیت که نووسین وده (جوناسان کوله) ده لیت: زمان وده زنجیره يهك ئاماژه بیسراو دهخاته رورو. بدو مانایه نووسین له ریگکی زمانه وه تیگکیشتمن بؤ دنیا لا دروست ده کات، به لام (دریدا) پیپوایه زمانی ئه ده بی له و پیوانه يه ده ره چیت، چونکه گوزاره له واقعیت ناکات، بلهکو هه لچوون ده پورا زنیت.

دهشی ئه زموون کارلیکردن بیت له گهل باهت (ماده هی نووسین)، ماده هی نووسینیش تۆریکی ئالۆزه له ئاماژه، که له ژینگه کوئه لایه تی و خویندنه وهی کتیب و دیتن و بیستن و خهیالکردن و بیکردن و هله ده قوله، بهو مانایه ئه زموونی شیعری ئه و ئاگایی و شاره زاییه ههستی و مه عريفی و ده رونیه يه که شاعیر له ریگکی جیاوازه وه به دهستی دینیت، له پرۆسەی نووسین و لیوردبونه و ده ویرایه هله لچوون و تاواگیزی بکریت ده رونیه يه کان و ده سهراوهی کان دهستی ده کردن و سوودیان لیوره ده گریت. دهشی ئه زموونی شیعری خودی بیت، وده چون دهشی بهره و گشتیش بچیت، به کورتی ئه زموونی شیعری در کردن وه نیشکالیه تانه که ده که ویته نیوان باگکراوه نده روشنیزی بکان و ورگرو شاعیره و ده که (له گهل ژیان) و (هه لچوون) و (تە عبیر کردن) و (دەنیابینی).

باسی یه کم

قۇناغى دروستبوون

بە لای ئیمه و ده سەر بىنە ماي ئه و پىناسە کردن ئه زموونی شیعری (هاشم سهراج) بە سەر دوو قۇناغ دابەش ده کریت، یه که ميان قۇناغى (دروستبوون) كە سالى 1975-1995 ده گریت، له دیاري تىرىن قەسىدە کانى ئه و قۇناغ (دوكەل، گۆپستانى ئې بىكۈرس، مۇنادە جوانه کان، تاوسى سېپى) پاشان له دواي سالى 1994 و ده دنیابىنى و شیوازى تە عبیر کردن ده گوپریت، ئه وهش له قەسىدە (ورج) ده دهست پىددە کات چونکه له قەسىدە (ورج) دا ویرای بەر فەۋەن کەردنى كاچانى و شەھە سياقى رسته و خرۇشانى پىت و دەنگ، هەولى هەلگەپانه و دالەكان دەدات و مەستانە دەيان خوييىت و دەھە وينە كان تىكىدە شكىنى و بە ناخى خوى بارگاوبىان ده کات، بەو مانایه ش لە دواي سالى 1995) قۇناغى كى دیکە له ئه زموونی شیعرى دە بىنریت، دهشى ئه و قۇناغى بە قۇناغى دەرکەوتى شیعرى (هاشم سهراج) وەسف بکەين، قۇناغى دەرکەوتى دەھە و قۇناغى دەھە و جريوه پەرپىددە دات (لە بەشە کانى دىكەدا ئه و مەسەلە يە زىتر رون دەكەينه و).

ئه گهر بتوانين قۇناغى دروستبوون بە دەھە و بەند بکەين، دەبىنین دوو دەھە يە لە خۆ گرتۇوه، دەھە يە كە دەشى بە قۇناغى سەرەتا وەسفي بکەين،

دیهیه که له رووی برهه‌مهوه کم به رهه مهه ده ده که ویت، یان به مانایه کی دیکه ره نگه ئه و سه ره تایه شیعیریه شاعیر نه که ویته دوو توویی پیناسه کردنی دهیه وه، ئه وه شیکیک بو له و هویانه که له دابه شکردنی ئه زموونی شیعیر شاعیر به سه سی قو ناغدا دوو چاری گرفتی دهکردن، وک چون به دیووه که ه دیکه شیکیک له و خالانه که (هاشم سه راج) به دهیه ه شتakan ده به ستیتیه و.

لیره دا ئیمه هه ولده دین بو روونکردنوه زیتری قو ناغی دروست بون، ئه و (دوو دهیه) يه له دوو ئاستدا بخنه بهه ره خوینده وه، ئاستی یه کم: ئاستیکی سه ره تایانه و شاعیر له ویدا هه ولده پهیوندی باهت به شتکانه وه به شیویه کی ته قلیدی بخاته رهه، ئه و دهیه، یان ئه و سه ره تایه خوی له ئه زموونی رزنانه و جیگیر بونونی و هسفیدا هه لده گریته وه، ده که ویته میانی هله چون و رومانسیه تیکی رو وکه شانه وه، ئه وه ش زور به جوانی له قه سیده کانی (سوتان له ناو گری عهشق، تو کوچه ری، دوو پارچه شیعیر، کات و شوین، گوشبه نده شووره) بره جسته دهیت، ئینجا بهه ره هه است ده که بین ئه و هه وله له قه سیده کانی (قان) له رووی رازانه وه و هله چون و هسفکردنوه بالا ده کات، به مانایه ش ئه گه بشتی دهیه یه کم، به سالانی (1975-1985) پهیوه ست بکین، دهشی دوا ده ره نجامی ئه دهیه یه به ئاستی پیکه بینی و هسفی و جوییک له رهوانی له قله م بدھین، بهلام بهه ره وی قسسه له دهیه دووه بکین ده بیت ئا کامان لوه بیت که به شیکی زوری ته عبیرکردن له ههندی له بره کانی (دوکه 1982) سه ره رای سه ره ائامیزی بهلام ده که ویته ده ره وه ئه و خه ملاندنه وه، به بروای ئیمه له ههندی له بره کانی ئه و قه سیده یه جوییک له شورب وونوه بره و خودو جوییک له زمانی ته عبیرکردن به ره او ده که ویت، یان هه ولی گوتني شتیک ده دات، دهیه ویت فزا یه کي تایبته به خوی برهه م بهنیت و له دووباره کردنوه خوی رزگار بکات، ئه وه ش (هاشم سه راج) له فهزای ئه وسای شیعیری کوردی جیا ده کاتاه وه.

به شیوه یه کی گشتی ئه و دهیه یه که وه سه ره تایه ئه زموونی شیعیر پیناسه مان کرد، له بری ئه وهی وزهی جوانگوتن رولی سه ره کی بینیت، سوززو هله چون ونی رو وکه شانه شوینی ده گریته وه، یان به مانایه کی دیکه وشه له پینناو دیاریکردنی شتکان رولی سه ره کی وازی ده کات، نهک فهزایک به خوی دروست بکات. به جوییک له بری مه جان، و هسف ده بیت باهت، دهشی ئاما نجی سه ره کی و هسفکردن و ده که دهونیس ده لیت: ده رخستن و که شفکردن بیت، یان روونکردنوهی ته مو مژی بیت، بهلام ئاما نجی مه جاز چپکردنوهی ده گهیه نیت، چونکه یه قین بهه ره و گومان و شیمانه یی ده کاتاه وه، به مانایه ش ئه گه ره و هسف حالتی ههستی گه لله بکات، ئه وه مه جاز حالتی شیمانه یی له زماندا ده خولقینیت، هه رو ها ئه دهونیس ده لیت: و هسف زمان داده خات، بهلام مه جاز دهیکاتاه وه. به گشتی له مه جازدا دیار قسه ناکات، به لکو نادیار قسه ده کات. له ده سینیشانکردنی ئه و خاله و به شیکی دهیه یه که می ئه زموونی شاعیر پهیوندی به رومانسیه تی شیعیری کوردی بیوه هه یه.

ئه گه رچی قه سیده دی (دوکه ل) قه سیده یه کی شیواوه له رووی دنیابینی و فرازی چیگون و جوانگوتنه وه، بهلام وه قه سیده یه که دهیه ویت شتیک له باره دهیه وه بیت، وه هناسه یه کی دریز دهشی به سه ره تایه کی ناته و اوی دهیه دووه بیته ژماردن، که واته دهستی پیکردنی دهیه دووه وه هناسه به شیکی بو (دوکه ل) و وه زمانی ته عبیرکردن به شیکی بو (ته زوو 1985) ده گه ریته وه، لیره وه دهیه دووه ده که ویته نیوان سالانی (1985-1995) به چرو پری قه سیده دی (گوپرستانی ئه پیکر وس 1989) ته عبیری لیده کات.

گوپرستانی ئه پیکر وس باهه تیکی په لوپوکانی له نیوان شاعیر و خوینه، پهیوندی شاعیر به خودی خوی و له هه مان کاتدا به کله پوری مرؤییه وه ده خاته روه، وه چون له ریگه ناماژه وه هه ولی گرتنه چرکه تاوگیره کان به ئیقاعیکی خیرا ده دات. هه لکری گومانی ئه نتو لوزیش، دوا جار ئه و گومانه ئه نتو لوزیش به ما نا (دریدا) یه که (جیکه وته) خوی هه یه، واته هه پهیوه ست بونیکه به پیش ووه وه، وه چون له هه مان کاتیشدا ئه وهی که ون ده بیت، ئیمه له دریزه ئه وه با سه دا ئه جیکو تهیه به شیوه جیاواز ده خنه بشته وه له چه مکی ره بشبردنوه دریزی ده که یه وه. هه رو ها ناستی نووسینی شیعیر له و دهیه دا له رووی دهسته واژه و زمانی ته عبیرکردنوه ده که ویته فهزای ئا گایی روش نیبی به بریلا وی کوتایی هه شتakan و سه ره تایی نه وه ده کانه وه، به مانایه شاعیر هه ولده دا به ته اوی خوی له گوتاری تووندی ناسیونالیزمی داخرا و گیرانه و ئاما میز رزگار بکات و شتیک بیت و له ریگه ئه و گونته ش فزا یه کی ئاماژه کاری تایبته به خوی برهه م بهنیت. وه ده زانین ئه و فزا یه له پانتایی ئه ده ب و روشن بیری هه شتakan که ده دیدا به شیکی پهیوندی به دیالوگی نیوان کله پور و مه دیرنه ده کات، وه چون به شیکی به گه لله کردنی ئا گایی عه قلی مه عریفی ده ره وهی پانتایی ناو براو و گپرنی چه مکه کانه وه هه بیو.

ئه گه ره به شیوه یه کی ئه ده بی و دوور له ههستی ناسیونالیستی و ته قلیدی، دوور له باوه پری تووندی مه سه له گه رمه کانی ئه وسای سیاسیه وه دیالوگی کله پور و مه دیرنه کاری له سه چه مکی دابرا کر دیت، ئه وه له نیوان جیگیر بونونی عه قلیه تی سینتهر ئاما میز و بیکردنوه وه پهراوی زنامیزدا چه مکی قبول کردنی جیاواز بیه کانی ئه ویدیکه ده ده که ویت، له ریگه ئه و ده رکه و ته شهوه داهیانان و ئا گایی فیکری زال ده دیت.

به مانایه ش ئه و فزا یه له رووی روشن بیری وه ده که ویته نیوان گفتگو کردن و دیالوگی جیاوازی کله توره کانه وه، بهلام ئه گه ره به شیکی له ده ره نجامه کانی ئه و فزا یه له رووی ئه ده بیه و وزهی ته عبیرکردن و زمانی ته عبیرکردنی به ئا گایی و لیور بیوونه وه و شورب وونه وه قولا بیوه خه ریک کر دیت، به شیکی له سلیباتی ئه و فزا یه له ته مو مژی ره مژیدا خوی هه لده گریته وه، به مانایه که مانکان ئه و ته مو مژیه له ویوه دیت، که له پشت هیزی زمانی ته عبیرکردن به جوییک له جو ره کان وزه به ریلا وه کانی سیمیلوژیا مودیلی شیعیر ته مو مژا میز له ته وزیفکردنی زمانی ئه فسانه و ئاماژه و ره مژه وه

ثاراسته دهکات، وده چون به دیوه‌که‌ی دیکه‌ش له میانی ناگایی و دیالوگی فیکری و که‌لتوره‌وه دنیابینی فیکری مودیلی گومانکارانه له شیعر دهسه‌پینیت، به‌شیکی زوری ئه و جوزه مودیلی بُ گومانه فیکری‌کانی (دیکارت) و رهخنه‌ی لیگرتني بیریارانی پوست مودیرنه ده‌گه‌پرته‌وه له باره‌ی هله‌وه‌شانه‌وه‌ی سینترالیزمیه‌تی ئه و (من)ه دیکارتیه.

له باسه‌دا دهمانه‌ویت بیسے‌لمینین که گوپینی چیزی شیعری لای (هاشم سهراج) دهکه‌ویته نیوان مودیلی ته‌مومژامیزو مودیلی گومانکارانه‌وه، ده‌شئی ئوهه‌ی ئیمه ناوی به گه‌مه‌ی شیعری ده‌بین، په‌یوه‌ندی به به‌ریه‌که‌ویته ئه دوو مودیلله‌وه هه‌بیت، دواجار قسه‌کردناه دهکه‌ویته سره‌ئه و گه‌مه‌کردنه شیعری‌یه و هه‌ولده‌دهین له ریگه‌ی تاوه‌گیری‌یه و به جوله‌ی (ثارتو)ی بیبه‌ستینه‌وه، وده چون به‌شیک له تینه‌گه‌ی‌شتنی خوینه‌ریش ده‌خینه نیوان گوتاری (کلینیک) و گوتاری (شده‌بی)یه‌وه، یان به مانایه‌کی دیکه حالتی شیعری و قسه‌کردنی ده‌قه‌وه، واته ئه‌گه‌ر حالتی شیعری په‌یوه‌ندی به تاوه‌گیری‌ه دهروونیه‌کانه‌وه هه‌بیت، ئه وه قسه‌کردنی دهق پشت به ناسته به‌رزه‌کانی روش‌نیبری شیعری ده‌بستیت. له نیوان ئه و دوو ثاراسته‌یه شاعیر زیتر به‌ره و حالتی شیعری ده‌بیت‌وه و گوتاری ئده‌بی که متر قسه‌کانی خوی ده‌خاته رهو (له به‌شکانی داهاتوو ئه و مه‌سله‌یه رون دهکه‌ینه‌وه) لیزه‌دا ده‌بینین گرفتی سره‌کی مملانی کله‌پورو مودیرنه له پانتایی ئده‌بی کوردیدا ده‌چیته خانه‌ی مملانی خومائی و بیانی، نووسه‌رو خوینه‌، تیگه‌ی‌شتن و تینه‌گه‌ی‌شتنه‌وه.... به مانایه‌کی دیکه ئه‌گه‌ر شاعیر له دووت‌وی (حالتی شیعری) به وزه‌ی ته‌عیرکردنی شیعری که‌ی‌شتبیت، له به‌رامبهردا خوینه‌ر (هله‌بته به پینی ناستی روش‌نیبری جیاوان) له میانی (گوتاری ئه‌دبه‌بی)یه‌وه دووچاری ته‌مومژی ده‌بیت‌وه، به کورتی له ده‌ئه‌نجامدا ده‌توانین بلینین ده‌شئ و ده‌یه‌یه لای شاعیر جوزه‌ک بیت له بونیادنان و رووخاندن، ئه‌وهش له دوورکه‌وتنه‌وه له وه‌سفکردنی رووکه‌شانه و خولادان له روش‌نیبری‌یه زایدی‌لوزیستی و شوپبوونه‌وه به‌ره و قولایی و دوزینه‌وه خود ده‌رده‌که‌ویت.

وده گوتسان ئه و قسه‌یه له‌ویوه دیت که راسته ئه و ده‌یه‌یه له شیعری کوردی سره‌پای ته‌مومژی له زمانی ته‌عیرکردندا جوزه‌ک له روش‌نیبری به‌ریلا و مه‌عريفه‌ی شیعری سره‌چاوه‌داری پیشه، به‌لام به دیوه‌که‌ی دیکه هله‌بیه‌کی گه‌وره‌یه ئه‌گه‌ر به‌شیکی ته‌مومژی بخینه ده‌ره‌وهی زمه‌منی واقعیه‌وه، واته ئه‌گه‌ر به گشتی سره‌چاوه شیعری‌هه دیاره‌کانی ئه و ده‌یه‌یه لای شاعیر له (ئیلیوت و مالارمن و ریلکه، هیلدرین دواجار پیرس و رامب...) به‌رجه‌سته بیت، هه‌روه‌ها زمه‌منی واقعی شاعیر په‌یوه‌ندی به ده‌نگه دیاره‌کانی شیعری هه‌شتاکانه‌وه هه‌بیت، ئه وه به دیوه‌که‌ی دیکه به‌شیکی ته‌مومژی په‌یوه‌ندی به جه‌نگی هه‌شت ساله‌ی عیراق و ئیرانیشوه هه‌یه.

به‌لام کاتیک قسه‌ه له قوناغی هه‌شتاکان ده‌که‌ین، ئه وه شاعیرانه ده‌گریت‌ه که دهقی جیاوازبیان خسته نیو روش‌نیبری شیعری‌یه و، به دروستکردنی فورمی تایبه‌تی و وینه‌ی شیعری و کرده‌ی گپرانکاری له‌نیو زمان و بونیادی شیعری‌یه و، واته هه‌ولیک بون بُ له‌ناوبردنی یاده‌وه‌ری شیعری حه‌فتاکان و سپینه‌وه‌ی به‌پیروز راکرتني مانا و رووخاندنی ده‌سه‌لاتی زمان له نیو شیعردا، هله‌بته نیازی ئه و هه‌وله‌ش ئه وه بُوه که واقعی کومه‌لایته‌یی به دنیابینی‌کی ئیستیتکی هاوه‌چه‌رخ بارگاوه بکات.

ده‌شئ بلینن له پشت بیکردنه‌وه‌ی جیدیبیانه‌ی ئه وه ده‌یه‌یه به پله‌یه‌که‌م ته‌جاوزکردنی دوالیزمه‌کان وه‌ستاوه، که به‌گشتی به فیکری (نیچه)وه به‌نده، وده چون له رووی زمانه‌وه بُچونه‌کانی (بارت) و له پشت لیوردبونه‌وه و شوپبوونه‌وه و شوپبوونه‌وه به‌ره و ناوه‌وهش فیکری (فرؤید) له ریگه‌ی نه‌سته‌وه خوی زال دهکات. به‌لام به شیوه‌یه‌کی گشتی شیعری کوردی له و ده‌یه‌یه‌دا به‌ره له‌وه‌ی بیر له شیعری‌یه‌ت و ئه وه فهزا کراوانه بکات‌وه که چیز رابه‌راهیه‌تیان دهکات، بیر له ئاگایی روش‌نیبری‌یه و فیکری مه‌عريفی ده‌کرده‌وه که مودیلیکی ره‌شتاً‌میزی سیاسی ده‌خسته رهو، وده چون له بُوه ئه وهی خه‌ونبینی ئاراسته‌کان دیاري بکات، تموزیفکردنی ره‌مزو ئاگایی روش‌نیبری‌یه رُّلی سره‌کی ده‌گیرا.

ماویه‌تی

vii-عبدالله، ابراهیم، و سعید الغانمی و عواد علی، معرفة الآخر (مدخل الى المناهج النقدية الحديثة)، المركز الثقافي العربي/بيروت، ط1، 1990، ل132، آله، س، ث، ل138-139.

viii-استراج، هاشم، کوشی عربی زینانی روح، بلاوكراوی ئاراس، ذماره 369، ضائی يەکم، هەولێر 2005.

vii-، ھ، س، ث، ل100.

vii-، ھ، س، ث، ل65.

vii-، ھ، س، ث، ل16.

vii-ادونیس، الثابت و المتحول-بحث في الاتباع والإبداع عند العرب، بيروت-1974، ل107.

viiii-دریدا، ج، الكتابة والاختلاف ل27.

اـنـيـمـه زـورـتـرـين هـتـولـ بـؤـ نـقـوه دـمـدـهـين كـهـ حـالـقـتـىـ شـيـعـرـىـ لـهـ طـوـتـارـىـ كـلـيـنـيـكـىـ درـيـادـيـيـتـوـهـ نـزـيـكـ بـكـمـيـنـتـوـهـ، بـمـوـ مـانـيـاتـشـ لـهـ حـالـقـتـىـ شـيـعـرـىـ يـانـ طـوـتـارـىـ كـلـيـنـيـكـىـ درـيـداـ ثـيـبـواـيـهـ نـقـوهـ شـيـتـىـ دـانـقـرـةـ قـسـهـ دـهـكـاتـ، بـهـلـامـ لـهـ طـوـتـارـىـ ثـقـقـبـىـ نـقـوهـ دـقـقـهـ كـهـ قـسـهـ دـهـكـاتـ، لـيـرـفـوهـ ثـرـسـيـارـىـ نـيـمـهـ لـهـ جـالـقـتـىـ شـيـعـرـىـ بـهـ جـيـكـهـوـتـهـ لـهـ طـوـتـارـىـ ثـقـقـبـىـ بـهـ جـوـانـطـوـتـتـوـهـ بـقـنـدـ دـقـيـيـتـاءـ شـوـيـتـىـ ثـقـيـامـىـ نـوـوـسـقـرـىـ دـقـطـرـيـتـتـوـهـ، بـقـوـ مـانـيـاهـ جـوـانـطـوـتـنـ دـقـيـيـتـهـ ثـقـيـامـىـ نـوـوـسـقـرـ.